Ч. 192 (11.483). Львів, пятниця 30. серпня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Чорносотенне скомління.

Львів, 28. серпня 1929.

Львівський орган наших доморослих „русских“, що зветься „Русскій Голос“, має час від часу направду аж „старорусскі“ помисли. Бо ось у 66. числі приніс він фейлетон під таким, незвичайно екзотичним, заголовком: „Новый протест против терминов „украинец“, „украинскій“. Прочитавши цей наголовок, маєш вражіння, що це наші „русскі“ внесли черговий протест проти назв „український“ і „українець“ до польського сойму або до президента польської держави. Тимчасом з фейлетону довідуєшся, що справа далеко комічніша, бо протест у тій справі вніс аж до головного комісаря для справ еміграції при Лізі Націй В. В. Шульгін. А хтож такий В. В. Шульгін? Це відомий чорносотенний діяч заперед великої війни, б. „депутат“ до російської Державної Думи, б. редактор київського чорносотенного щоденника „Кіевлянін“ і — як подає „Русскій Голос“ — „б. депутат от города Кіева в Учредительное Собраніе Украины“ (так і написано!)!

Отже вже зі сказаного видно, що протест це неабиякий! Бож пише його до головного комісаря для справ еміграції при Лізі Націй чорносотенний емігрант, бувша підпора цареславної Росії і найреакційнішого в світі режіму, покровитель і щедрий опікун тодішнього галицького теж чорносотенного москвофільства і погромник київського українства В. В. Шульгін. Накінець це протест неабиякий ще й тому, що „Русскій Голос“, солідаризуючись з ним і його автором уповні, недвозначно унагляднює зайвий раз своє правдиве політичне обличчя і свої політичні симпатії саме до такої Росії, яку репрезентує Шульгін.

Тай починає Шульгін свій протест незвичайно, — даруйте за признання! — дотепно. „Я довідався — пише він до комісаря у протесті — з газет, що на першому засіданні дорадчої комісії, утвореної при Вас, буде обговорюватись пропозиція називати не „русскими“, а „украинцами“ частину „русских“ емігрантів, що походять з полудневої Росії. Це предложення формулував мій „двоюродний“ брат (сік!), М. А. Шульгін, який належить разом зі мною до одної родини, що рахує себе від віків „русской“. Чиж не дотепно? Брат позиває брата аж мало-що не перед саму Лігу Націй, і намагається доказати, що цей не українець, а... „русскій“. Чиж це не екзотика?! Чи не пахне воно аж „старорусским“ (не „старорускім“!) духом тих благих часів, коли чорносотенець Шульгін і К-о запевняли православну династію, що „православний народ ситий і вдоволений“ і що тільки одного йому ще бракує, а саме: „мати щастя якнайдовше жити під самодержавною рукою Їх Імператорського Величества Наймилостивішого Царя Батюшки“. Що Шульгін і йому подібні говорили правду, то наглядним доказом на те факт, що „покірний, вірнопідданий і добрий русский народ“ потрутив „царя-батюшку“ з престола, а потім убив його і його родину, а всіх „китів“ династії і керманичів „чорносотенства“ вимів поза межі краю і дав їм спроможність стати кожному зокрема „лішнім челявеком“.

Вони сидять тепер на еміграції і продумують над тим, якби назад історію завернути. Ренегат Шульгін протестує проти того, що стало давно ясним, зрозумілим і очевидним навіть для деяких членів його родини. Бож вони переконалися, що український нарід та його істнування і розвиток — це такий самий факт, як те, що сонце світить і що земля кругла і т. д. Ренегат і чорносотенець Шульгін твердить, що все це неправда. Він „вглиблюється“ в історію і від Олега почавши зве „русскими“ всіх аж до Хмельницького. Тут якось переочує Виговського, Дорошенка, Мазепу і т. д., не згадує ні про Шевченка ні навіть про Грушівського (до якого він чує звичайно „особливі“ симпатії) і „доказує“, що і він і його „двоюродний“ брат і Київ і вся земля від Карпат по Кавказ і від Балтику по Камчатку і від Чорного по Біле Море споконвіку була, є і буде „русска“ і що „нікакой Украіни не било, нет і не будет“. Читаючи це так і „набираєш вражіння“, що він „переконав“ головного комісаря.

Але попри те дивуєшся, чому Ш. обмежився тільки до того, щоби доказувати перед головним комісаром для справ еміграції при Лізі Націй, що і його брат і всі мешканці „южной Руси“ „русскі“. Чому він не завдав собі труду та не доказав з таким самим успіхом англійському урядові, що енкі зі Злучених Держав є правдиві англійці та що ці мешканці „нової Англії“ не мають права звати себе інакше тільки англійцями. Або чому чорносотенець Шульгін не зробив приятельської прислуги для Муссолінія і не доказав йому з таким самим успіхом, що ціла Франція, яка за Цезаря була Галією, не заселена ніякими французами, а виключно правдивими італійцями. Бож там так само в часи нашого Олега і ще давніше була одна „імперіюм романум“. Якщо чорносотенний Шульгін був би так поставив справу, тоді мабуть був би мав повний успіх і його протест проти назви „український“ і „українець“.

Але поминаючи все те, вартоб всетаки порадити (це повинен виконати „Русскій Голос“), щоби В. В. Шульгін, „б. депутат от г. Кіева в Учредительное Собраніе Украины“ вислав письменний протест до московського Кремлю проти того, що цей допустив до номенклятури „український“ і „українець“ та й до того „позволив“ назвати велику територію давної Росії „Українською республикою“. Возилиж комуністи Шульгіна в 1922 р. по „трьох русских століцах“ для „організації“ монархістів, слухалиж його рад, перевидавалиж його „сочиненія“, переводилиж коректу з його „путешествій“ по „століцах“, то може й у такій дрібниччі його послухалиб та зрозуміли і виконали його побажання, закляті у такому феноменально вомисловому протесті! І був би тоді спокій і скінчились би скомління доптаних життям чорносотенців.

Проблема Палестини.

Повстання арабів проти жидів.

Від кількох днів приходять з Палестини тривожні вісти про арабське повстання, вістря якого спрямоване в першу чергу проти жидів, а в дальшому і проти англійської залоги, що виступала в обороні жидівського населення. Навіть як приняти, що ці вісти, які приходять до нас переважно з жидівських джерел, сильно переборщені, то всеж таки нема сумніву, що там упало по обох сторонах кількасот трупів і ранених. Отже положення в Палестині справді критичне.

Яка причина повстання арабів проти жидів? І хто несе відповідальність за масові жертви в людях, за нищення памяток культури, людського майна і добробуту?

Як нашим читачам відомо, англійський уряд після закінчення світової війни признав у т. зв. декларації Бальфура право жидів до своєї власної батьківщини в Палестині. Зробив він це для зєднання собі симпатій жидів у цілому світі з одного і для зашахування агресивного арабського націоналізму з другого боку. Після торжественного проголошення тієї декларації жиди заметушились. Збирано гроші на викупно землі від арабів, висилано масово до Палестини кольоністів, загалом поведено дуже живу акцію в цілому жидівському світі з тою єдиною метою, щоб опанувати Палестину і створити з неї жидівську державу.

З початку ця акція ведена дуже енергійно і плянова центральними органами сіоністичного руху, мала поважні успіхи і ще кращі вигляди. В перших повоєнних роках відбувалася дійсно на велику скалю еміграція жидів з цілого світа (переважно зі сходу Европи) до Палестини, в тому часі плили й обильні жертви на розбудову жидівської батьківщини. За кілька літ жидівське населення в Палестині, що в часі війни дійшло було до 7 проц., подвоїлося, таксамо зросла там сильно жидівська земельна посілість. Одначе головної своєї мети: створення жидівського хліборобського стану, жиди в Палестині таки не осягнули, не зважаючи на величезні їх

вклади саме в рільництво. Жидівська еміграція тільки з трудом висувалася поза мури міст і займалася в Палестині, як і всюди в світі, головно торговлею. В рільництві працював серед великих труднощів і невигод тільки незначний відсоток палестинського жидівського населення. А перед двома-трьома роками еміграційний рух до Палестини заломився цілком. Невідповідні кліматично-природничі умовини, безробіття й ненависть арабів до жидів, з якою вони ніколи не крилися, відстрашували від виїзду до Палестини найбільших смільчаків і фанатиків ідеї.

Постійні протести арабського населення, його криваві розправи з жидами, як і огляд на музулманський світ, довели доволі скоро до зміни англійського погляду на справу Палестини. Англія побачила, що довше годі їй протегувати жидів коштом арабів, бо це може мати для неї погубні наслідки в цілому музулманському світі, не тільки в одній Палестині, де 85 відс. населення стало відноситися до неї з ненавистю як до протекторки жидівських інтересів. Не диво, що Англія завернула. Відкликано англійського комісаря в Палестині жида, зредуковано залоги (по части може і з бюджетових оглядів), зорганізувано краєву жандармерію, зложену в 9/10 з жидів і т. д. Все те зроблено в останніх двох роках.

Одначе не ця зміна англійської політики довела до арабського вибуху, вона тільки тому вибухові пособила. Початку арабської революції треба шукати в дрібних сутичках, що повторювалися мало не що-року при т. зв. „мурі плачу“, до якого мають претенсії як жиди, так і араби. Цей „мур плачу“ поведений довкола місця, де колись була славна святиня Соломона, що її римляни зрівняли з землею. Араби, здобувши Єрусалим, побудували там мечет Омара, що є одною з найбільших їх святощів. Зрозуміла річ, що ні жиди, ні араби не хочуть зректися того муру і доступу до нього. Перед кількома днями прийшло біля того муру до нових бійок і різанини, яка поширилася мало не на цілий край. Глибша причина повстання арабів лежить очевидно не в „стіні плачу“, а в їх змаганню бути самим господарями в Палестині.

Відповідальність за жертви в людях і майні у Палестині несе виключно англійський уряд, що з давен давна в жертву своєї політики приносить цілі племена й народи.

Жидівська кольонізація на Україні.

Голос чужинця про неї.

(Докінчення.)

Приєднуються до нас при оглядинах і старші господарі, однаково привітливі та однаково раді. Показують радо все, що до цього часу зробили. Є між ними люди шістьдесятьлітні, що на схилі життя несподівано повернули його керму до незнаних їм досі шляхів. Всі погоджуються, що хліборобська праця є тяжка, але що для них лишалось коли не було іншого виходу. Хваляться нам місцем, де положений фундамент під школу і просять нас, щоби ми оглянули також другу кольонію — „Новий шлях“.

Ця кольонія від першої нічим не відрізняється. І тут є два ряди будинків однакового типу та однакового віддалення поміж собою. Будинки є вже зовсім придатні до замешкання. Кожний має 4 кімнати, кухню і під тією самою стріхою стайню для коней. Рогата худоба пасеться ціле літо в степу. Її дуже мало, так що вистарчає тільки для власної потреби, яку регулюється і раціоналізується малою молочарнею.

Входимо до одного будинку, до якого нас ввічливо запросив його господар. Чисті є про-

ґорі кімнати з глиняною підлогою пригадують до- помешкання наших (себто чеських — Ред.) добрих селянських будинків, але у ніякому разі помешкання в будинках богатших господарств. До богацтва тут ще далеко, та мабуть воно сюди ніколи і не прийде. Добре життя може тут наста- ти дуже скоро, бо всі умови тому допомагають.

Також і в цій кольонії все приготоване до побудування школи: фундаменти заложені, це- гла привезена. Одначе немає тут нічого під бу- дову синагоги і так мабуть нікого і не буде. Мо- лоде покоління про неї і слухати не хоче, а спо- між старих можеб хто і хотів та боїться йти про- ти більшости. Зрештою вони, прийшли сюди під червоними прапорами з золотою пятикутною зві- здою. Єгова нехай остається там, де залишилось і старе життя. Молоді жидівські господарі вимов- ляють ці безбожні слова з переконанням та над- звичайною завзятістю, а молоді жінки їх у тім підтримують. Що з того, що богато старих жи- дівських поселенців у глибині душі остають пра- вовірними, коли мусять вперто мовчати. „Новий шлях", „Нова зоря", Калініндорф — все те веде кудись інакше, тільки не до синагоги.

Ведуть нас до своїх дорібків. Хочуть похва- литись тим, що творить нині їх найбільшу гор- дість, та є змістом найсміливіших надій. Є це но- возаложені плянтації винограду французької лози, яка була насаджена у декого позаторік і навіть цього року. Виноградна лоза принялась, росте добре, кожне господарство має її щонай- менше пів гектара. Бачимо спеціяльні французькі плуги для глибокої оранки, яка необхідна для закладання виноградних плянтацій. Молоді жи- ди вміють з ним поводитись, хоч спочатку мали до нього окремого інструктора.

Так, „Agro Joint" добре турбується за жи- дівських кольоністів і щедро їм достарчає всьо- го, що може піднести виробничу здібність і за- безпечити в майбутньому добробут. Ця надзви- чайна опіка і турбота доводить до зависти до- околичні українські села.

Жиди кажуть — а також офіційні радянські кола є тої самої думки, що відношення місцевого населення до жидівських переселенців є добре. Та це не відповідає дослівно правді. Покищо не доходить у тих околицях до ніяких бійок і отвер- тих виступів, до цього часу — навіть на словах не проявляється прилюдно ніяке незадоволен- ня. Бувають часто випадки, що місцеве населен- ня допомагає жидівським початкуючим госпо- дарям порадами і ділиться вражіннями власних досвідів. Одначе це не сміє нікого обма- нювати. Де-неде вже сьогодні зароджується я- кась заздрість, ростуть настрої подібні до на- строїв пасерба до недоброї мачохи, а також жалі з приводу того, що українські селяни не мають таких щедрих опікунів з Америки.

Такі настрої щойно в початках свого форму- вання, але вони можуть бути зародком великих непорозумінь у майбутньому. Коли жиди будуть постійно так пильними при будуванні своїх го- сподарств, як вони є нині, то є певно, що дійдуть до ліпшого життя ніж їх місцеві сусіди — укра- їнці. А тут знову більше як певно, що ті ріжниці в добробуті спричинять при вдачах обох народів те, що взаємовідносини між ними не будуть гла- денькими та ідилічними.

Жидівський колектив нині ліквідується як колектив, а розпадається на індивідуальні го- сподарські посілости. І в цім бачить місцеве на- селення якісь хитрощі. Колиб зразу кольонія була заложена, як група індивідуальних госпо- дарств, ніколи не дісталаб такої землі, як та, що її дають колективам — цим елементам соціяліз- му в хліборобстві.

Місцеве населення тимчасом мовчить, але самі жиди не утають тих настроїв, які зароджу- ються у місцевого населення. Населення мовчить тому, що зараз землі має досить. Але що буде пізніше, ніхто про те нічого певного не знає.

Напевно треба буде великого такту й уміння, щоби співжиття місцевого населення з жидів- ськими кольоністами не вело до великих ріжниць що-до способу життя, до великої диференціяції, а тим самим до селянської заздрости, до жидів- ської зарозумілости, а разом з тим і до загаль- ного ворогування".

Такі враження п. Шрома з побуту в жидів- ських кольоніях. Очевидно, що до особистих йо- го вражінь ні нічого додавати ні тим більше ні- чого від них віднімати не можемо. Щож до його висновків про співжиття українського населення з жидівським, то тут мусимо зазначити, що вже і в радянській пресі нотувалося кільканацять ра- зів про випадки кривавих розправ місцевого на- селення з жидівськими пооселенцями в ріжних місцях поселення. Отже те ворогування, про яке пише п. Шром у майбутності є вже тепер.

Подав **Як. Тан-ра**

Цепелін летить далі.

Успіхи воздушного автобуса.

„Ґраф Цепелін" продовжує успішно свій лет. Старий і новий світ і ріжні держави, з яких кожна розглядає всі події зі становища своїх ін-ココтересів і симпатій, приглядаються змаганням цього велитня з простором, забуваючи про ріж- ниці кордонів. Нинішний успіх нового технічно- го винаходу може стати завтрішним необхідним здобутком усього людства в боротьбі з природою.

Фантазія Жюля Верна перевищена цим ра- зом у формі, над якою й не думав ґеніяльний по- вістяр. Подорож довкола світа в 80 днях стала нині пережитком XIX. віку; час потрібний на цю дорогу зменшується постійно, завдяки літакам, автам і що-раз то швидшим пароплавам. А проте роля „Цепеліна" в цьому намаганні є таки виім- ковою. Земна куля, на якій панує найсильніше океан, має досі такі сили як вітри та хмари, з я- кими найважше справитись дуже тяжким і ду- же легким машинам. Літаки є ще занадто слабкі серед підхмарної й надхмарної атмосфери і за- мало можуть узяти пасажирів; пароплави є об- межені тільки до морської стихії.

Німці ще раз пішли по лінії свого ґенія, що залюбки творить ґіґантські, масивні орґанізації, підприємства, будівлі. „Цепелін" видержує на- пір вітрів своєю масою і матеріялом. Від Боден- ського озера до Сан Франціско перелетів він у 100 годинах і тепер є вже в дорозі в Льос Анджe- льос, щоби після перелету над Америкою вер- нути до Німеччини. „Цепелін" став уже поваж- ним суперником пароплавів, які своєю швид- кістю не перевищають його лету. Не треба при цьому забувати, що його нинішний лет це стадія експериментів, після яких прийдуть нові удо- сконалення, придбані досвідами мандрівки.

Від 1919 року себто від першого перелету лі- така через море найкоротшим шляхом, німецькі інжиніри не переставали в Фрідріхсгафені буду- вати що-раз то нові машини з думкою поправити ними недостачі попередніх, чужинних і власних. Вони вказують нині з гордістю на те, що кожна із 130-ти воздушних птах є технічно краща від попередньої. „Ґраф Цепелін" є результатом цих шукань і експериментів. Можливе, що його зав- трішній вигляд ріжнитись ме від нинішнього не менше як вигляд риби від птахи або птахи від людини, але основний пункт його „тяжести", що витримує його в рівновазі між землею і небом буде імовірно тим Архімедовим пунктом, з яко- го можна бде знятись понад землею із легкістю птахи, а рухатись у воздушнім морі із легкістю риби в морі земнім.

Ніхто із нас не може нині з певністю ска- зати, чи за яких 10, 20 літ не будемо вважати „Це- пелінів" таким-же природним засобом комуніка- ції як нині вважаємо літак або автобус. „Цепе- лін" є вже воздушним автобусом, доступним по- кищо невеличкому гурткові людей. Завтра він може перейти метаформозу, завдяки якій прибе- руть зовсім іншу постать також інші комуніка- ційні машини, а тимсамим може подорож довко- ла світа статися зовсім звичайною вакаційною прогулькою всіх, що думаючи про розривки не мають одної перепони: матеріяльної.

Знад Збруча.

Невигоди й терпіння населення у прикордонній смузі.

Ціла низка повітів Східної Галичини, яким доля присудила місце над Збручем, терпить від ряду літ ріжні невигоди внаслідок своєрідного виімкового стану, заведеного владою над кордо- ном. Цих невигід є так багато й такі вони утяж- ливі, що через них просто життя немає. Мешкан- цеві околиць подальших повітів навіть не при- сниться те все, що путами вяже „рівноуправне- ного" горожанина знад Збруча.

Фундаментальним каменем усіх тих обме- жень є розпорядок „Ради Оборони Паньства" з 20. 7. 1920. Взд. ч. 64. про охорону кордонів. Цей розпорядок був виданий у воєннім часі і мав на оці забезпечення держави іззовні та державно- го скарбу перед утратами внаслідок потайної черезкордонної торговлі. Цей другий інтерес на- віть переважував, що виходить з тексту розпо- рядку. З роками згаданий розпорядок, внаслі- док додатків у формі міністеріяльних розпоряд- ків та своєрідної інтерпретації його поодиноких постанов воєвідствами, розрісся в кольосальний фасцикул усяких приписів, в яких безнадійно

ІВАН ФИЛИПЧАК.

Як я возив кости мамута до музею.

(Докінчення.)

Білетник перепустив послугача, я прямую за ним до фякра, аж нараз чую: Гов! Стій! А це що таке? Таких тягарів не вільно везти у ваґоні! Давай його на вагу!

— Пане, це я до музею везу закамянілі кости.

— А що мені до ваших костей, давай на вагу! А ви, пане, заплатите кару, бо до ва- ґону не вільно такого тягару брати, лишень 25 кг., а тут буде більше як сто кільоґрамів.

Побачив я, що в столиці я нічого не значу, не маю такої протекції у залізничників, як на глухій провінції, тому рад не рад пішов я за послугачем до ваги в тій думці, що прийдеться доплатити кілька шісток. Коли зважили кости, тицьнули мені в руку якусь карточку з нумерами, на котрих я не розі- брався і казали піти до каси. Послугачеві за- дали товариші мішок на плечі і помогли пе- ренести тягар на входову сторону стації до каси. Стукаю до віконця. Якась немолода вже і дуже нервова дівиця вхопила від мене кар- точку, як опарена і стала переглядати якусь книгу; опісля викинула мені якусь другу до моєї приліплену карточку через віконце, ко- трим трісвула, як несамовита. Беру я карточку й остовпів... 11 зол. і 77 сотиків кари!

— За що? — питаю чемно цеї надобної урядники.

— „Za karę"!

Що тут меніробити? Може я пішов би до якого начальства, представив річ, як то звичайно "хитрі малороси" роблять, що це ро- биться для музею, що це патріотичне діло для відродженої... Може прецінь увільнить?

Питаю стоячого біля мене вартового від ваги залізничника. Він чемно відповідає мені, що це може зробити лишень пан маґазинер, але він прийде щойно за пів години. Подумав я, що ліпше таки пождати, як заплатити 11 зол. 77 с., тимбільше, що й так заплатити не можу, бо маю при собі всього 10 зол. Більше грошей не брав з собою (а правду сказавши, їх таки не було, як звичайно перед першим). Я думав, що десятка якраз вистане мені на фякра у Львові, обід, трамвай і на білет до дому, а щоб я кару платив, це мені не могло й приснитися.

Закурив я папіроску, стою і жду на ма- ґазинера. Я певний, що він вислухавши мене, увільнить мене від кари, ще й насварить на тих посіпаків, котрі турбують мене цею ка- рою... Адже, думаю собі, маґазинер у столиці — це культурна людина. Курю я другу і тре- тю папіроску й дивлюся на годинник, як він поволи, секунда за секундою, мінута за міну- тою, посувається. Нарешті скінчилося цеї пів години, а маґазинера як нема, так нема...

Питаю я того залізничника, що стоїть біля ваги, чому так довго нема маґазинера.

— Таж знаєте — відповідає він — що нині не ті часи, які були за Австрії. Нині приписів так не перестерігають, як давно, нині... „як кто хце"... І махнув зреззиґновано рукою.

Минула добра година, як нарешті зявився маґазинер. Підходжу до нього, здіймаю капе- люх, представляюся і кажу, що везу кости ма- мута до музею. Оповідаю цілу історію з за- держанням тих костей, оповідаю, що мамут був такий великий звір, що перед міліонами літ жив у нашім краю і т. д. і т. д. Маґазинер подивився на мене уважно, вислухав терпели- во моєї промови, а коли я скінчив, він сказав:

— Panie, czy pan coś nie tego... (показую- чи на своє чоло пальцем). Świat stoi 6 tysięcy lat, jak mówi biblja, a pan jakieś tu bzdury baje... Zapłać pan i kwita! — і відвернувся від мене.

Програв я тут справу, думаю собі. Але що мені тепер робити? Уклонився я ще раз пану маґазинерові і питаю, чи може начальник стації має право звільнити мене...

— Chyba Dyrekcja — буркнув маґазинер і відвернувся.

Розвідав я, де та дирекція, лишив кости мамута у маґазинера, сів на трамвай і думаю, що аж тепер виграю справу. Там у дирекції прецінь люди інтеліґентні і зрозуміють мене.

А в дирекції повторилося те саме, що з маґазинером. По півгодиннім чеканню зявився не- грубий і сивий вже чоловяга, що вислухав ме- не, притакував з усміхом, а вкінці сказав, що ця справа до нього не належить.

— Ах! А до когож? — питаю.

— Треба піти на перший поверх і зголо- сити справу президії.

Знайшов я президію і чекаю знову, бо нема ні презеса, ні віцепрезеса. За добру хвилю кивнув на мене возний і сказав: А мо- же до секретаря підете? Він є, приймає.

Входжу я до секретаря. Сидить за столом молоденький чоловічок, певно укінчений прав- ник — думаю собі. Оповідаю знова свою при- году з кістьми мамута. Пан секретар усміха-

губиться навіть сама влада, втілена в скромні особи всяких постерункових та капралів КОП-у.

Доповняючим цитований вище розпорядок є розп. президента з д. 23. 12. 1927. Вдз. ч. 117. про кордони держави. І цей розпорядок має на ... головно охорону державного скарбу і спрямований у першу чергу проти контрабанди. Та в практиці всі ті розпорядки і приписи дуже мало перешкоджають аматорам пачкарства, а зате сильно дошкулюють мирному населенню.

Оба розпорядки відносяться до т. зв. прикордонної і кордонної смуги. Перша йде від кордону на два кільометри в глиб території, друга, кордонна смуга, йде від цеї дальших два кільометри. Разом обі смуги займають пас ширини чотирьох км. Це страшний „пас"! На нім не вільно навіть хвилево перебувати нікому, хто там не є постійно замешкалий, хоч би був із сусіднього села. Мешканцям сіл, положених у тій смузі, не вільно дуже багато ріжних річей. До них на кожнім кроці шкірить свої зуби оте „не вільно" і страшенно ускладнює такі прості деколи функції сільського життя. Наведу хочби дещо.

Від 10. год. вечера до 4. год. рано не вільно нікому перебувати поза своїм домівством на вулиці чи в полі, не вільно поїти худоби в річці чи брати там води, купатися вільно лише в означених місцях і годинах під контролею жовнірів, не вільно прати білля в ріці, ані ловити риби. І то чи зима чи літо! Позволити комусь на перебування в кордонній чи прикордонній смузі (хочби хвилево) може лише дотичне староство. Але такий дозвіл не все можна одержати, а одержання потягає за собою стемплеві оплати у висоті 7.10 зол. Дозвіл є обмежений точним речинцем і може бути кожної хвилі відкликаний. Власник дозволу мусить по приїзді в дану місцевість негайно зголоситися на місцевім постерунку поліції, або в командатурі відділу КОП-у.

Таке обмеження особистої свободи, спиняє також культурно-освітню та кооперативну працю, бо повітові власти не все видають урядовцям „граничну карту", довго провірюють через поліційні органи „благонадьожність" петента (часто аж до його передвоєнного життя включно) й тому просто неможливо є висилати в неділі та свята людей з повітового центру на села з відчитами сільсько-господарськими, кооперативними чи іншими. Село, що не має в себе досить тямущої одиниці, є немов відрізане від світа і людей. Внаслідок цього обмеження тяжко вести також освітню роботу по читальнях, бо присутній підчас ... представлення чи забави в читальні поліціянт уже в 10. год. перериває представлення. З уваги на те, муситься виставу ділити на два вечорі й добре, якщо два святочні дні є разом. Тоді дві дії грається напр. першого вечера, а решту слідуючого; але досить часто буває таке, що закінчення йде щойно за тиждень або й за два.

Ще більше прикро, як у літі, відчуває село ті обмеження в зимі. Зима — цеж сезон культурно-освітньої роботи. Це час вечірних сходин по читальнях, гутірок, нарад, вистав, концертів і зборів, одначе відсутність свободи рухів спиняє те все, спиняє взагалі культурний розріст і поступ села.

З тої точки погляду порушив цю справу на цьогорічних загальних зборах Т-ва „Просвіта" у Львові один з надзбручанських відпоручників, одначе серед загального розгардіяшу про неї призабуто. Можеб тепер занотували її собі дотичні краєві установи, а в першу чергу наші соймові представники, щоб по феріях почати в компетентних властей акцію за злагідненням тих обмежень, чи пак за виданням відповідних інструкцій повітовим та поліційним органам в тому дусі, щоб ті розпорядки, що мають за мету берегти державний скарб перед стратами, не ставили тами культурному та господарському розвоєві тих нещасних повітів. Матеріялу до такої акції повинні доставити наші повітові установи, бо надужить є дійсно багато, тільки наше населення їх терпить з дійсно „руською" впертістю.

Надзбручанець.

Ще про 1918 рік у Львові.

Як це було з дирекцією поліції у Львові 1. листопада 1918 р.?

В ч. від 8423 з 21. липня ц. р. до 8427 з 26. липня ц. р. польського львівського щоденника „Век Нови" появився фейлетон п. Витовда Демянчука під заг. **„Przygotowania ukraińskie do zajęcia Lwowa i b. Galicji Wschodniej"**, де використано спомини д-ра Івана Німчука „Організація військових сил у Відні в днях перевороту", і мої „Зперед 10 літ. — Низка споминів з листопадових днів 1918 у Львові", що були поміщені в „Ділі" ч. 245 з 1. листопада 1928 р.

Згаданий фейлетон п. Демянчука є виривками, що і зазначено під наголовком, — з українських матеріялів, передовсім опублікованих мною у цитованій статті. Власного освітлення подій автор фейлетону не подає.

У відповідь на згаданий фейлетон п. В. Демянчука появилася в ч. 8438 „Неку Нового" з 8. серпня ц. р. стаття емеритованого радника львівської дирекції поліції п. Адама Смулки під заг. „В інтересе правди гісторичней", в якій автор подає від себе спомини про переняття мною урядування в дирекції поліції у Львові в часі перевороту дня 1. листопада 1918 р. Поданий там опис не є у всіх подробицях вірний і події в основних точках відбулися так, як я це описав у своїх споминах.

Урядування в дирекції поліції переняв я явочним порядком без окремого доручення Української Національної Ради, довідавшися рано около 8. год. в „Нар. Домі", що сама дирекція поліції ще не обсаджена і не занята, а тільки поліційні касарні при вул. Казимирівській. В порозумінні з командою, що тоді урядувала в Нар. Домі, взяв я зі собою двох старшин і около 30 козаків з бувш. 15. полку (тернопільського) австрійської піхоти й з ними пішов до дирекції поліції при вул. Міцкевича та перебрав урядування в імені Української Національної Ради від тодішнього директора поліції д-ра Райнлендера, котрий передав мені касу і гроші (щось около 30.000 К), з чого списав окремий протокол присутний там старший комісар п. Адам Смулка і я йому передав цілу готівку, що була призначена на платні для поліційних урядовців за місяць листопад 1918 р.

Очевидно, не мав я наміру бути довше шефом дирекції поліції, бо мені внедовзі призначено місце державного секретаря земельних справ в уряді д-ра Костя Левицького. Але треба було видати на місці перші доручення і наладнати сам апарат. У дирекції поліції було тоді пятьох концептових урядовців (правників) українців: радник поліції п. Соханський, надкомісар п. Адам Смулка і концепісти: п. Кандяк, д-р Гардецький і п. Бехметюк, а крім цього ще кількох канцелярійних урядовців і кількох поліційних агентів. Величезну більшість персоналу творили поляки і декількох жидів.

Переворот заскочив передовсім самих поліційних урядовців і був для них правдивою несподіванкою і в першій хвилині, так сказатиб, їх приголомшив. Першого дня ніхто з них до служби і не зголошувався і всі вони не знали зразу, на яку ногу стати. На їхню співпрацю я не міг рахувати, а зрештою в деяких ділах не було це навіть вказане, все-ж таки попросив я їх в суботу 2. листопада до президії дирекції поліції і повідомивши їх про те, що державну владу у Львові перебрала Українська Нац. Рада, запитав їх, чи хотять далі лишитись у державній службі, бо тоді мусять зложити службове приречення. Іменем зібраних польських урядовців дав вимииаючу відповідь комісар поліції п. Скшиняж, кажучи, що мусить порадитися з іншими дикастеріями і поступить так як інші. Був це час, коли на периферіях міста, особливо в околиці головного двірця і „Нового Світа" розпочалися перші воєнні кроки з польського боку проти нас і це без сумніву мало вплив на згадане рішення польських поліційних урядовців.

Жиди, що служили в поліції, стояли осторонь від поляків і по них було слідно, що мають охоту вступити до служби і при українській владі.

На співпрацю і поміч можна було числити тільки серед українських урядовців. Найстарший віком і ранґою був п. Соханський, що вів кримінальний відділ, а опісля п. Смулка, довголітній урядовець у президії дирекції поліції. Концепісти д-р Гардецький і п. Кандяк працювали у відділі публичного безпеченства (кримінальному), а п. Бехметюк в цензурі (він одинокий служить ще досі при поліції у городському старостві у Львові). Всі вони як українці зголосилися до служби і службу обняли, але тільки на короткий час. Були вони, так сказатиб, кадрою, яка мала розбудувати дирекцію поліції — очевидно, якби не зайшли відомі пізніші події. Шефом безпеченства іменував я п. Соханського, а шефом президії п. Смулку, що опісля мав бути дійсним директором поліції. Про те все здав я звіт на вечірньому засіданні Української Нац. Ради ще того самого дня і вона акцептувала всі мої розпорядки, видані відносно дирекції поліції, а мене прохала тимчасово наглядати над нею, аж до хвилини іменування постійного директора поліції.

На цьому самому засіданні Української Нац. Ради порушив я ще одну дуже важну справу. А саме ще перед полуднем 1. листопада 1918 р. радив мені п. Смулка перевести негайне інтернування всіх видніших поляків і провідників польської молоді, а то в інтересі загварантування спокою в місті. Він боїться, що поляки готові розпочати збройний бунт, який згори може бути припинений арештуванням і інтернуванням всіх видніших старших поляків і провідників молоді. Це він може перевести, коли одержить таке поручення, бо у нього є відповідний список і точні адреси, які зрештою можна доповнити. Я знав, що п. Смулка був приділений з дирекції поліції до так званого „каштелле" (розвідче бюро) при військовій команді у Львові і що працював у цьому бюрі від 1915 до 1918 р. та був поінформований докладно про польський місцевий підземельний політичний і військовий рух, за яким довший час з уряду стежив у Львові. П. Смулка просив мене, щоби ділати скоро, щоби ще можна виловити передовсім військових провідників і в цей спосіб вже в зароді унеможливити зорганізування польського збройного відруху у Львові.

І про цю справу зреферував я на згаданому засіданні Української Нац. Ради і вона рішила нікого з поляків у Львові не інтернувати.

Так упав проект п. Смулки, досвідченого поліційного урядовця, що ним хотівся прислужити нації, з якої вийшов, а для якої досі не працював.

Накінець ще одно. П. Смулка в цитованій статті згадує, що мені в часі перевороту жертвував услуги якийсь конфідент, шпиґун і провока-

---

ється добродушно, протекційно і дуже чемно каже мені піти на третій поверх до канцелярії радника Ікса.

— Господи! — думаю собі... Але йду... Раз-же мушу полагодити позитивно справу. Бачу, що у людей таки є добра воля, є люди на світі, які помагають у біді, лишень чоловік часом має пеха...

Видрапавшись на третій поверх, знайшов я двері радника Ікса і входжу до нього. За столом сидить уже старший шпакуватий мужчина з семітським носом і хитрими очима. Щось мене у серце штовхнуло, але нічого... Представляюся, говорю, в чому річ і висуваю делікатно ідею відродженої...

— A jaką wartość przedstawiają te kośсie?

— ?...

— No! Niech pan powie prawdę, jaką cenę pan za to postawi! — усміхаючись, сказав пан радник.

— Пане раднику, таких річей не продається, цеж для ідеї...

Пан радник моргнув на це очима і сказав, що він сам не може цього рішити, треба конче з ним до пана презеса або віцепрезеса.

— Шож робити? — думаю. Треба вже діло довести до кінця. Терпен-спасен.

Вертаю знова на перший поверх і жду на пана презеса згл. віцепрезеса. За доброї пів години возний кивнув на мене, що йде пан віцепрезес, якому він отворив двері, пішов за ним і зголосив мене.

Входжу до чудово убраної й оздобленої салі. Пан віцепрезес просив мене навіть сідати. Оповів я і йому цілу свою одисею з нещасними кістьми мамута. Пан віцепрезес (котрого я титулував презесом) вислухав уважно моїх слів, щось нотував собі, а я ріс, як на дріжджах. Опісля витягнув якусь грубу книгу, став її листувати, аж винайшов якийсь параграф і став його голосно читати: „Хто бере до ваґону більше як 25 кільоґрамів, підлягає карі". Від тої кари він мене увільнити не може, бо якби він це зробив на основі прислугуючих йому прав, то приказ його (по телефону) міг би який його ворог почути, доніс би до Варшави, що він зменшує доходи залізниці, за що він міг би мати неприємности. Адже залізниця мусить дбати про самовистарчальність, а навіть повинна для держави принести доходи.

— А як так, то я вже не хочу наражувати пана презеса на службові неприємности — сказав я, попращався і пішов.

Вийшов я за браму, дивлюсь на годинник, а то вже пів до першої. Я стратив пять годин часу!

Пішов я тоді до Наукового Товариства й оповів свою пригоду нашим людям, які сердечно усміялись. — Як хочете, кажу, мати ті кости, то заплатіть собі за них, бо я не був приготований на такий видаток і не маю при собі потрібних на це грошей.

Нашому оповіданню прислухувався з боку возний, який сказав:

— Шкода, пане, що ви якийсь професор! Треба було тому, що вам задержав мішок, тицьнути в руку золотого, а був би вас пустив і будоб по цілій параді...

За годину кости мамута опинилися в Музею Наукового Товариства.

тор в одній особі, Огінський (псевдонім), що працював в 1914 і 1915 році в АОК в Тешині, а перед розпадом Австрії у Львові в „Каштелле“. Зазначую, що такого „чесного“ панка я не знав і він до мене до поліційної служби не зголошувався. Воно було би дуже бажане і інтересне, якби п. Смулка розшифрував цей псевдонім і розкрив цього конфідента, шпигуна і провокатора.

Тернопіль, 15. серпня 1929.

Д-р Степан Баран.

Кріваві бої в Палестині.

„Палестина є арабським краєм“.

Віденська преса повідомляє, що кріваві заворушення в Палестині перекидаються на Зайорданію, де прийшло вже до кривавих сутичок арабів з англійським військом. Одного англійського офіцера поранено. Племя бедуїнів надтягає до границі Палестини. В Сирії сподіються теж кривавих сутичок між арабами і жидами. В Дамаску демонструвало у вівторок 27. серпня ц. р. 20.000 арабів перед англійським консулятом, виявляючи симпатії для арабів у Палестині. Бюро Вольфа повідомляє з Каїро, що арабський щоденник „Ель Афран“ пише, що намагання привернути спокій в Палестині не поведуться, доки англійський уряд не вияснить жидам, що Палестина є арабським краєм.

З Єрусалиму повідомляють, що в місті привернено спокій, але на провінції відбуваються далі кріваві бої.

Англія висилає нові відділи війська до Палестини.

Палестинський уряд подає до відома, що протягом кількох днів в Єрусалимі убито 14 жидів, 10 арабів і 3-ох християн. 37 жидів, 20 арабів і 1 християнин тяжко поранено. 66 жидів, 32 арабів і 15 християн поранено лекше. Урядовий комунікат пал. уряду запевняє, що в Єрусалимі панує вже спокій, якого береже англійська піхота, маючи до розпорядимости панцирні самоходи і літаки.

В Єрихоні є убитих 50 жидів і 8 арабів, а 58 жидів і 10 арабів ранених. Також в Єрихоні заведено вже порядок. В Наблю напали араби на поліційні бараки, але напад відбито і тяжко поранено 2 арабів, а 8 легко.

Англійський уряд стягає дальше військо до Палестини. До понеділка приїхало до Палестини 1100 англійських жовнірів. Крім того в вівторок відплив з Мальти знова корабель до Палестини з цілим полком піхоти.

Бюро Вольфа повідомляє з Єрусалиму, що 200 англійських піхотинців відійшло до Тель-Авіву, де прийшло в вівторок 27. серпня ц. р. до бійки між жидами і арабами. Поліція покористувалася зброєю і убила 6 арабів та 5 жидів. Також в Яффі в вівторок напали араби на уряди, де прийшло до сутички з поліцією. Поліція убила 5 арабів, 30-ох зранила, а інші втікли.

Кругом Яффи розтаборилилося кілька тисяч арабів, які напали на найбільшу жидівську кольонію Тель-Авів, яку боронить англійське військо.

Наради з шейками.

„Нає Фрає Прессе“ повідомляє з Єрусалиму, що англійський уряд запросив арабських шейків на конференцію, на якій буде намагатися дійти до згоди.

Міська рада в Єрусалимі начислює скількість убитих до вівтірка до полудня 200 осіб. Вона видала в вівторок комунікат, в якому закидає англійським властям нестійність, — заявляє, що вони ставлять перепони жидам в їх самообороні.

З Єрусалиму повідомляють, що в понеділок 26. серпня ц. р. вечором напали араби в Гайфі на урядові будинки. Одначе поліція оборонила їх перед арабами. В часі бійки 5 арабів убито, а 30 ранено. Крім того напали араби на менші відділи англійського війська і їх розброїли. Тому в Тель-Авів і Гайфі проголошено воєнний стан.

З Льондону надійшли вістки, що Мекдональд крім наради з членами кабінету, відбув нараду з льордом Рідінґом, який давніше називався Ісаак Руф і був дорадником уряду в жидівських справах. Далі англійський уряд візвав телеграфічно Герберта Самуеля, бувшого високого анг. комісаря Палестини до Льондону, який перебуває тепер в Празі з візитою в през. Массарика.

Анґлійська преса живо обговорює кріваві події в Палестині і домагається від уряду перевірення політики в справі палестини.

Анґл. уряд опанував ситуацію.

В звязку з крівавими подіями в Палестині жиди відбувають масові протестаційні віча в Америці і Польщі й інших державах. Делеґації амер. сіоністичних орґанізацій запротестували в вівторок 27. серпня ц. р. перед державним секретарем Стімсоном і анґл. амбасадором у Вашингтоні з приводу подій в Палестині і домагалися інтервенції Злучених Держав в англ. уряді.

Стімсон заявив, що уряд Злучених Держав не вишле своїх воєнних кораблів до Палестини, бо англ. уряд вже опанував ситуацію в Палестині.

Підмога жидам в Палестині.

В звязку з кривавими подіями в Єрусалимі, порішили жидівські круги цілої Европи збільшити еміграцію до Палестини і вислати туди 1200 молодих жидів. З Варшави вже виїхало в середу 28. серпня ц. р. вечером 45 охотників у віці від 18—20 літ.

Польський консуль ранений.

З Єрусалиму повідомляють, що в понеділок 26. серпня ц. р. тяжко поранено д-ра Збишевського, генерального консуля Польщі в Палестині підчас кривавих сутичок між жидами й арабами.

Демонстрації жидів у Львові.

В звязку з кривавими подіями в Палестині відбулася в середу в 4-ій год. пополудні в 4-ох львівських синагогах панахида за поляглих жидів у Палестині. Опісля уформувався похід з жидівської молоді, яка хотіла демонструвати перед англійським консулятом при вул. Асника. Поліція розігнала демонстрантів на площі Бернардинській і недопустила до демонстрації. Богато демонстрантів в часі розпорошування поліцією поранено. Друга група жидів, понад 2.000 осіб почала похід від жидівського академічного дому при вул. Терези і хотіла перейти до середини міста, але поліція розігнала демонстрантів. Тоді жиди малими групами перейшли хідниками до жид. синагоги при вул. Жовківській, але поліція теж розігнала і не допустила до демонстрації. Жидівські демонстрації тягнулися в середу до 9. години вечором.

В Катовицях вибили жиди в середу вікна в дверях англійського консуляту. Поліція розігнала демонстрантів. По місті розкинено летючки з протестом жидів проти кривавих подій в Єрусалимі.

Конференція в Газі.

З Гаги повідомляють, що Бріян у вівторок 27. серпня ц. р. передав Жаспарові листа з проханням, аби скликав ще того самого дня на засідання представників 6-ти запрошених держав, які порішили би чи є ще якийнебудь вихід з положення, в якому находиться конференція.

До цеї пропозиції пристав ще Тірей, делеґат Італії. Сновден теж прилучився до прохання Бріяна і висловив побажання, аби в середу скликано повне засідання конференції. Рівночасно делеґати приготовляються до виїзду з Гаги, але ніхто з них не хоче перший покинути Гаги.

На домагання Бріяна політичний комітет, який мав радити над справою звільнення Надренії, не відбуде засідання.

Засідання делеґатів 6-ти держав.

З Гаги надійшли вістки, що Бріян, Гендерсон, Гіманс і Стреземан стрінулися у вівторок 27. серпня ц. р. в год. 4-ій пополудні на замку Бінеґоф.

Зновж засідання делеґатів 6 запрошуючих держав почалося теж у вівторок в год. 5-ій по полудні. Засідання тягнулося без перерви до год. 7.40 вечором. Опісля по 10 мінутовій перерві продовжувано наради далі. Хід нарад держать в найбільшій тайні. В год. 10.30 засідання ще не скінчилося.

В ГАЗІ ПРИЙШЛО ДО ПОРОЗУМІННЯ.

Сновден тріюмфує.

З Гаги повідомляють, що в середу 28. серпня ц. р. появився офіціяльний комунікат конференції в 2-ій годині в ночі, який зазначує, що в висліді нарад, які тягнулися у вівторок від 5. год. до 1.30 в ночі, делеґати головних держав завдяки спільним зусиллям дійшли до порозуміння. Вислід нарад подано до відома німецькій делеґації, аби осягнути її згоду. На конференції 6-ти запрошуючих держав в середу в 11. год. рано почалася дискусія з німецькою делеґацією. Нім. делеґатам представлено ці справи, які мимагають згоди Німеччини, аби уможливити порозуміння між державами вірителями. Конференція закінчилася в 1-ій год. пополудні.

Льондонська преса дуже раді, що в Газі осягнено компроміс. Сновден виріс на героя, бо по 3-тижневих драматичних спорах осягнено максимум того, що можна було витотуват від Англії.

Китай просить посередництва в конфлікті з більшовиками.

Китайський уряд у Нанкіні звернувся до великих держав з проханням посередничити в китайсько-більшовицькому конфлікті зазначуючи, що нанкінський уряд змагає до компромісу і до уміжнароднення східно-китайської залізниці.

Московська „Правда“ повідомляє, що губернатор Манджурії згодився на набір охотників до білогвардійських російських відділів. В першім дні бранки зголосилося до білогвардійських відділів понад 2 тисячі осіб.

Часопис „Зоря“, яка виходить в Харбіні повідомляє, що китайські військові власти утворили на ріці Сунґарі воєнну фльоту, начальником якої іменовано китайського адмірала Ін-а. Ця воєнна фльота складається з 20 кораблів.

З Пекіну повідомляють, що дипльомати акредитовані при китайськім уряді застановляються над справою виселення всіх чужинців з Харбіну й інших міст північної Манджурії, сподіючися ріжних несподіванок з загостренням китайсько-більшовицького непорозуміння.

Напади на потяги в Манджурії.

З Москви повідомляють, що недалеко стації Пограничная в Манджурії, висаджено в повітря вівторок 27. ц. м. більшовицький потяг з амуніцією. Того самого дня вечором підпалено три більшовицькі склади інтендантури. Двох терористів, підозрілих о підпалення, розстріляно на місці.

З Харбіна повідомляють, що китайський панцирний потяг вискочив зі шин в окрузі Даляй Нор в наслідок ушкодження шляху.

Цепелін ушкоджений.

З Ню-Йорку повідомляють, що задна частина воздухоплаву ушкоджена і тому Цепелін не може піднестися до значної висоти в гору, ні збільшити своєї скорости.

Аби оминути високі скалисті верхи гір, Цепелін мусів летіти здовж мексиканської границі і тепер по перелеті над Арізоною летить зі скорістю 47 км. на годину. Ню-йорська преса догадується, що в Цепеліні є ушкоджені мотори.

Міліонові митні зловживання в Вильні.

Східна Агенція повідомляє з Вильна, що комісія, яку вислало міністерство скарбу аби вона розслідила надужиття в виленськім митнім уряді, ствердила великі зловживання і фальшиве накладання мита в 82-ох випадках, яке принесло державі страту на 5 і пів міліона золотих. Загальні страти перевищають 12 міл. зол. на шкоду держави.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88·50—8·85·50, канадійський долар 8·79·00—8·80·00, чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шілінг 1·25·33—1·26·75, румун. лей 0·05·00—0·05·25, французький франк 0·34·50—0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·71·80, фунт штерлінгів 43·20·00—43·50·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·50·00, 20 франків 34·20·00—34·50·00, 20 німецьких марок 42·10·00—42·40·00, 10 російських рублів 46·00·00—46·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·63·00—0·63·50, 5 австрійських корон 3·25·00—3·30·00, австрійський фльорен 1·65·00—1·67·00, російський рубель 2·60·00—2·70·00, копійки за рубель 1·30·00—1·35·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 43·00—44·00, пшениця селянська 00·00—00·00, жито галицьке 23·50—24·00, ячмінь галицький броварняний 00·00—00·00, ячмінь на кляй 22·00—23·00, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 20·00—20·50, кукурудза румунська 26·50—27·50, свиріпа 00·00—00·00, рабодя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 00·00—00·00, фасоля кольорова 00·00—00·00, фасоля краса 00·00—00·00, горох пів-Вікторія 53·25—57·25, горох пільний 36·00—38·00, бобик 30·00—31·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 37·25—38·25, сіно солодке праcоване 7·00—8·00, солома праcована 4·00—5·00.

На організаційному фронті.

З діяльности сен. Татомира.

Дня 27-го липня ц. р. відбулася в Сопоті Диковій велика нарада просвітянських і сокільських організацій. Дня 2-го серпня відбулася тамже довірочна нарада в справах сільсько-господарської і культурно-освітньої організації.

Дня 5-го серпня відбулася нарада в Тошівниці в справі освітньої роботи і в справі сокільської організації.

Дня 11-го серпня мало відбутися в селі Бавівці віче, на яке мав приїхати сен. Татомир. Віче з непередбачених причин не відбулося, а натомісць відбулася велика нарада. Громадяни вигомонили по береги домівку читальні і ціле подвіря. Промовляв Турянський Осип, який порушив усі болячки, що долягають нашому народові і як лікарство на це вказав на конечність зорганізованого життя на всіх ділянках. Присутні постановили заложити у себе кружок „Сільського Господаря", а молодь рішила осноувати собі „Сокіл".

Дня 19-го серпня відбулася довірочна нарада в селі Тершоні в справі оснування сокільської організації. Тогож таки дня молодь підписала статути на заложення у себе т-ва „Сокіл".

Дня 13-го серпня відбулася також довірочна нарада у селі Спасі. Мешканці цього невеличкого села виказують велику охоту до організаційної роботи, тільки нема їх кому в тім напрямі повести.

НОВИНКИ

— **На увагу правникам.** Пишуть нам: 14-го ц. м. мали ми спадкову справу в суді в Мельниці: треба було перебрати гроші, що прийшли з Америки для рідні Зельських зі Залісся через суд у Мельниці. Коли офіціял полагодив усі формальности і підписи сторін були покладені, тоді начальник суду заявив сторонам, що вони мусять зложити від кожної своєї пайки по 10 зол. на місцевий відділ „Товажиства охрони млодзежи". На відповідь сторін, що вони не бачуть причини, чому мали би складати гроші на таке товариство, начальник заявив, що він цього жадає і вони мусять це заплатити. Накінець під загрозою невиплачення присланого спадку, сторони були приневолені зложити жадану суму на ціль вказану начальником суду. Виринає питання: чи істнуючі закони дозволяють суддям підчас їхнього урядування стягати зі сторін фонди на такі товариства?

— **Темна львівська хроніка.** Приватний возьний 20-літній Роман Кшифтов, що служив у архітекта Уляма, не міг раз опертися спокусі, коли мав нагоду забрати з каси свого пана 190 дол. і 1700 зол. Але взяв гроші так незручно, що підозріння мусіло впасти на нього і замісць звернути гроші витратив їх на забаву по шинках, а потім виїхав до Яворова до рідні і там застрілився. — Неменше незручним злодієм виявив себе скінчений віденський технік, каварняний чепурун, Франц Лей, який протративши гроші терпів нужду і хотів направити її простим злодійським пляном. Підглянув підчас одної розмови в хаті промисловця Ульмана, де той ховає ключ від долярів та дорогоцінностей і ним дійшов до 1000 зол., 42 дол., годинника, ланцюшка, папіросниці і інших дорогих предметів. Закопав їх десь, а арештований признався до всього і дістав за свою ідею 3 місяці.

— **Пасажирські літаки.** Міністерство шляхів у Варшаві підготовляє проект на видачу окремих білетів, які дозволять переїзджати одну частину дороги залізницею, а другу літаком.

— **Ще одна жертва.** Підчас спортових вправ у Хемніц німецька летунка Кроль убита, падаючи з легкопаду, що зіпсувався.

— **Транспорт золота.** Минулого тижня переслав державний англійський банк до Парижа транспорт чистого золота на міліон фунтів. Золото віїхало звичайними вантажними автами у звичайних скринках без ніякої охорони на летунський майдан, а звідти літаками до Франції. Від довгих літ не було в Англії ніодної спроби, щоби ограбити такий транспорт. Він відбувається так просто і непримітно в білий день, що ніхто й не в силі догадатись, що на звичайнім возі, вкритим звичайним полотном з надписом якоїнебудь торговельної фірми їде таке майно. При нагоді згаданого транспорту довідуємось, що в світі є тепер у злитках і в монеті всього на 2 міліярди фунт. шт. золота. З цього 800 міліонів є в Злучених Державах, 160 міл. у Франції, 100 міл. в Англії, 100 міл. в Еспанії, в Німеччині лише 22 міл. Що року сума золота збільшується на 80 міліонів. Що тижня приїзджає до Льондону з півд. Африки приблизно на міліон фунт. шт. Літаків уживають при транспорті золота тому найохотіше, бо при поспішній перевізці платиться мінімальні відсотки. Ці відсотки є дуже високі, коли золото їде пароплавами до Америки кілька днів.

— **Що значить одна ідея.** У польськім місті Ліда мешкав Андрій Півніцький, що має багато свояків в Америці. Але ці своякн забули про нього і рідко хто з них присилав йому кілька долярів. Він писав до них ріжні листи з ріжною лірикою про своє важке становище, але ці супліки не робили задовольняючого враження. Доляри не ловились на цю паперову вудку. Аж одного дня пан Півніцький найшов американську ідею. Він пішов до фабрики грамофонових плит у Варшаві і замовив собі одну плиту зі своєю промовою в 12 примірниках. Це коштувало дорого, аж 400 золотих, але згучало чудово: „Дорогі своякн! Всі мої письменні послання до вас лишаються без відповіди. Листи не в силі передати моїх клопотів так точно, як живе слово, яке чуєте. З тону мого голосу можете переконатись, в якім я страшнім положенні з моєю ріднею і як дуже я потрібую вашої помочі. Не забудьте за свого свояка в старім світі, що є недалеко голодової смерти!" Після цього йшли щирі привіти для всіх свояків і запевнення вдячности заздалегідь. Промовець запакував кожну плиту до іншого пакету і післав усім своїм своякам. Минуло кілька тижнів і з Америки прийшли не тільки доляри, але й „шифкарта" від вуйка з Бостону для всієї рідні свояка з Ліди, що має такі американські ідеї, а марно пропадає зі своїм талантом у „старім світі".

— **Муж — льотерійна виграна.** Один громадянин Будапешту найшов оригінальну думку: хоче оженитись. Але в зовсім новий спосіб. Сів і написав листа до великого щоденника, щоби часопис розписав на його особу льотерію. Нехай редакція продасть 20.000 льосів по однім пенґо між 20.000 жінок усякого віку, що хотіли би вийти за нього замуж. Він обіцяє оженитись з тою, яку призначить йому примха льотерії. Сам він має всі добрі „дані": вік, вигляд, професію. Навіть 20.000 пенґо, зібраних часописом за льоси, відступає йому за переведення цієї льотерії. Досі можна було виграти на льотерії гроші, авто, коня, образ — чому-ж би не можна було раз виграти мужа? Мадярський фільософ твердить, що подружа це й так льотерія, припадок. До редакції пливе вже тисячі листів з прізвищами кандидаток, які знають, якого матимуть мужа. Тільки він не знає, чи дістане жінку бідну, стару, горбату чи молоду, інтеліґентну й багату. Живемо в добі, коли люди люблять ставити все життя на одну карту. А Будапешт належить до міст, де є найбільше самогубців.

— **Баль у вязниці.** У цікавім французькім місті Лімож відбувся цими днями небуденний баль. Опівночі танцювали та забавлялися усі мешканці тамошньої вязниці. Давав цей баль один з поміж них, злодій і шлюсар Поль Ґреґуар. Без дозволу та відома вязничної влади. Підчас відсиджування кари з нудьги вернувся він до свого першого ремесла і почав доробляти ключі до всіх келій. Від довгих тижнів ними користувались його товариші, відвідуючи своїх сусідів і сусідок. У вязниці був і окремий коридор жіночий. Ключі росли, а з ними й свобода вязнів. Прийшла черга і на головні ворота вязниці. Одної гарної літньої ночі всі близькі засуджені повиходили зпоза своїх грат і почали „широку" забаву. Вони були такі втішені, що більшість навіть не пробувала втікати на волю. Але бавились таки за голосно і тому управа вязниці довідалась про причину ріжних таємних вязничних явищ, до яких досі не мала „ключа". На шлюсаря Ґреґуара як на змарнований талант звернули увагу.

— **Де панують жінки.** Англійський дослідник Гервандез вернувся після двохлітньої мандрівки з прецікавими враженнями. Недалеко Мексику відкрив він острівець Тібурек, якого культура і спосіб життя не змінились зовсім від 2000 літ. Живе там племя індіян „сера", що має 4000 голов. Чужинці не заїзджають туди ніколи; мешканці досі не бачили ще ні залізниці ні авта. Єдині літаки з усієї сучасної техніки вважаються цим дикунам як великі птахи або грізні боги. Острівець політично вповні незалежний; ніхто ним не журиться, навіть пірати не зупиняються там. Гервандез знав трохи мову цих індіян і це дало йому змогу прожити між ними цілий місяць, хоча зпочатку лякався за своє життя. Головою племени є 60-літня жінка і вся рада правління є жіноча, складена з матрон. Мущина є там на становищі раба, починаючи свою працю від куховарства. Армією з 300 вояків проводять жінки, а мущини є звичайною „мужвою". Жінка може мати довільну скількість мужів і тільки вона як найстарша донька має перше право до спадщини, а її сестри дальше. Брати не дістають нічого. Зрештою в подружім житті не має ніяких ріжниць між ріднею і посторонніми; звязки є в стані чисто звіриного, довільного добору.

— **Еспанія поважніє.** Еспанія йде нині в деяких законах щодо прилюдної моралі слідами Англії. Німецька преса підкреслює зі здивуванням факт, що громадянин Мадриду Кікардо Новачеррада Пердіґуеро дістав вязницю за те, що поцілував невідому дівчину на вулиці. Слідство ствердило, що це не була ні його наречена, ні сестра, ні своячка, а поліційний урядовець подав до його відома, що від кількох тижнів має правосильність новий суворий закон щодо такої легкої поведінки, яка була відома, дозволена, а навіть звеличувана у давній липарсько-серенадовій Еспанії.

В справі виїзду за море.

Комунікат Народньої Канцелярії.

Повідомляють нас з Бразилії, що „**Polskie Towarzystwo Kolonizacyjne**" у Варшаві дістало від бразилійського уряду концесію на кольонізацію краю Еспіріто Санто. Це т-во оснувало там негайно кольонію „**Aguia Branka**" (**Biały Orzeł**) і стягає туди еміґрантів з нашого краю. Нашим людям говориться багато про всякі блага — про всесторонню опіку й поміч, що їх мають еміґранти, коли приїзджають на ту кольонію. Люди цьому вірять і то тимбільше, що тепер дуже тяжко виїзджати кудинебудь за море. Еміґрацію до Злучених Держав Північної Америки, до Канади і Арґентини обмежено, а коли вже хто намірився їхати в світ, то й хапається гарних обіцянок щодо нової кольонії в Еспіріто Санто. До тогож делеґати згаданого кольонізаційного товариства і делеґати Польського Т-ва Еміґраційного радять людям, яким не вдалося виїхати до Злуч. Держав, Канади чи Арґентини, щоб вони відносились з довірям до того „Польського Т-ва Кольонізацийного". І люди довіряють та їдуть до Еспіріто Санто й не подумають, що в інтересі кольонізаційного т-ва лежить, щоб якнайскоріше заселити ту кольонію, хоч для кольоністів там можуть бути дуже тяжкі умовини життя. А так воно справді є, тому ми перестеріґаємо всіх, щоб легкодушно туди не їхали на свою загибіль.

Про випадки недозволеної у нас аґітації за еміґрацією прохаємо повідомляти Народню Канцелярію у Львові (вул. Костюшка 1 а). Народня Канцелярія доложить усіх зусиль, щоб справу цеї еміґрації всесторонньо висвітлити, а в кожному конкретному випадку з аґітації за шкідливою для нашого народу еміґрацією постарається поробити відповідні висновки.

Дописи.

ЛУЦЬК НА ВОЛИНІ. (Mania grandiosa). Цілий довгий рік експериментів проходив при повній мовчанці з боку українського громадянства. Не улягало сумнівові, що експеременти провалиться. Але наша інтеліґенція високою політичною культурою не відзначується. Уважала вона, що пп. Пилипчук, Певний, Мод. Левицький та інші їх спільники потраплять піймати хрунівського бика за роги. Тому місцеві українці, маючи досвід з Осінком, Госпремкою, Сегеідою й т. д., давали повну спроможність усім, хто того хотів, завершити групі Певного-Пилипчука дорогу їхніх „достойних" попередників. — Завершили вони її гірше, ніж би хтонебудь припускав. Не тільки стали хрунями, але й розбивачами, творцями громадського бруду й облуди. Нині не має рації придивлятися безчинно до Каїнової праці. Безчинність пп. Пилипчук-Певний й К-ої уважають за свою перемогу й дозволяють собі забагацько. Зловживають занадто нашою терпеливістю. Отож, надалі не будемо безчинно придивлятися роботі наймитів. Вільно їм бавитися за себе; на карту їхньої забави поставити цілий національний дорібок не дозволимо. Отож, викриватимемо систематично фальш і облуду. А, передовсім, зупинимося на тому, що вже межує з психіатрією. Протягом цілого часу проурядова „Нива" рукою Певного, Ішака, Іжака й інших двійників Певного вписує річи нечувані й дивовижні. Виявляється, що культурно-освітня праця на Волині розпочалася лише з часу відкриття „Рідної Хати". Щож то за робота? Пють та в карти гра-

ють та своїх опікунів витають. Виявляється далі, що оце лише Певний заложив на Волині Перший (так і пише) Українбанк та й то „Солєю найкращих синів України". Так і називає себе сам „найкращим сином України". Виявляється, що оце він будує кооперацію та й ще „новітню". Знаємо споживчу, кредитову, промислову кооперацію; французьку, німецьку, польську, українську... А ось диви: „Новітня!" Справді „новітня" — нове помешкання, нові меблі, нові дарові гроші! Але мало цього. Оце свідомо написав сам собі Певний подяку за те, що це він тільки урятував церкву православну від унії й сектанства, а, значить, тільки він, Певний, єдиний може обняти провід церковного руху. Так і написав. Нарешті, й цього йому мало. Забив таки осикового кола в труну рідного брата Миколи Певного. До Миколи Певного, мовляв, не було театру на Волині, а ось явився він, більший від Карпенка-Карого, більший від Саксаганського, більший від Кропивницького й озарив світом мудрости волинських медведів. Західню культуру, мовляв, приніс на Волинь. Ціла культура — то „Мірандоліна", „Суєта", „Чумаки"... Слабонька культура, як на західню. Але, справді, лайдацтво писати такі річи. Волинь бачила Стадника, Авраменка, Орха, Комаровського, Левицького, Карабиневича. Гавіть Луцьк бачив свою трупу Стеничка-Сідиха, успіху якої ще не дорівняв жадний театр. Та й сам театр Миколи Певного хіба не тримається п. Орловою, Мик. Орлом, Шафарчуком — артистами такоїж міри, як і Мик. Певний. Не буде цих артистів — не буде й театру М. Певного. Пошо така самореклама, за яку досі не пішов ані один артист. І чомуж про те мовчать інші органи преси? — Що це: манія величности чи самохвальба доробкевича? Погану прислугу Мик. Певному робить Петро Певний отак його реклямуючи. Думаємо, що талан Миколи Певного не потрібує отакої реклями та й ще в „Ниві". І не варто так без жалю компромітувати цей талан. — Невже це нікого не разить в цілій ґрупі Пилипчука — цеж таке блазенське, що не треба бути навіть інжиніром, чи професором, чи доктором, щоби пірвати з такою огидою. Але їх... ніщо не разить. Подобається, мовляв, західня культура.

Місцевий.

Зі спортового життя.

Х. Запоріжські Ігрища 1929 року.

Цьогорічні Запоріжські Ігрища відбудуться в таких конкуренціях:

I. Легко-атлетичні змагання і змагання в кошиківці 7. і 8. вересня в Перемишлі.

II. Ситківкові змагання 13—15 вересня у Львові.

III. Змагання у плаванні (речинець і місце будуть подані пізніше).

IV. Лещетарські змагання в другій половині грудня у Львові або у Славську.

Рада Українського Спорт. Союзу.

Прогулька на Х. Запоріжські Ігрища до Перемишля.

Український Спортовий Союз у Львові орґанізує в день 8-го вересня ц. р. велику прогульку до Перемишля. В той день відбудеться закінчення Х. Запоріжських Ігрищ, кінцеві змагання за мистецтво краю в легкій атлетиці та ручному мячі. Для прогульковців будуть вироблені залізничі знижки. Виїзд зі Львова дня 8-го вересня рано в годині 7·30 (Перемишль — год. 10·21), поворот тогож дня в годині 22,46 (Львів — год. 1,15). Зголошення приймає п. Володимир Паньків, вул. Міцкевича ч. 22, ч. тел. 624. При зголошеннях просимо зложити на залізничий білет 11 зол. (туди і назад, знижка). Надіємося, що численні прихильники українського спорту скористають з тої нагоди і візьмуть участь у цій гарній прогульці.

Виїзд змаґунів до Перемишля.

Змагуни всіх львівських спортово-руханкових товариств виїдуть до Перемишля спільно в пятницю дня 6. вересня в годині 20,05. При зголошенях мають товариства, що висилають своїх представників на Запоріжські Ігрища, зложити за кожного змагуна 10 зол. на залізничу дорогу (туди і назад, знижковий білет). Поворот зі змагань до Львова в неділю дня 8-го вересня в год. 22,46.

Рада Українського Спорт. Союзу.

Імператор — Сокіл IV. 3 : 1 (3 : 1).

В першій половині грають дружини рівнорядно. Імператор добуває двічи ворота, а Сокіл IV. раз. Під кінець заложник Сокола немохіть добуває треті ворота для противника. Друга половина гри належить виключно до Сокола, який сильно напирає, одначе в поденервуванні не використовує трьох роґів та двох карних і сходить з грища переможений.

Чорноморці-Україна комб. 4 : 3 (2 : 1).

Перші змагання Чорноморців зі Знесіння з Україною комбінованою (переважно грачі III. дружини), що відбулися в суботу дня 24. ц. м. на грищі Світезі, закінчилися перемогою Чорноморців. Успіху нової нашої дружини не зменшує обставина, що Україна грала увесь час тільки в десятку.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 29-го серпня, г. 7·30 веч. „Кавалєрія Рустікана" і „Паяци".

Пятниця, 30-го серпня, г. 7·30 веч. „Травята".

Кіна.

Аполльо: „Штанці" з В. Кравсон.
Кольосей: „Їздець без голови".
Лев: „Самсон і Даліля".
Люна: „Панцирний деліжанс", Том Мікс.
Марусенька: „Любовні авантюри" Гаррі Лідтке.
Оаза: „Весела війна" і „Моряки горою".
Палас: „Потоптана честь" і „Кікі".
Пан: „Свята брехня".
Пасаж: „Смертна їзда експресом" і „Червоношкірий джентельмен".
Фатаморгана: „Потоптаний квіт".
Химера: „Пат і Паташон героями".
Утіха: „Пат і Паташон, як пасажири на ослів.

Програма радіо.

Четвер, 29-го серпня.

Варшава (1411,7). 18·00 Популярний концерт. 20·30 Дута орхестра.
Кракiв (312,8). 20·30 Вечірній концерт.
Познань (334,8). 20·30 Фортепян. 21·30 Спів.
Катовиці (408,7). 19·00 Всячина.
Вильно (385). 22·45 Музика до танців
Ляйпціґ (259). 20·00 Віденські вальси.
Братислава (279). 18·00 Популярний концерт.
Талін (296). 17·00 Концерт.
Загреб (307). 21·40 Легка музика.
Брно (341,7). 20·25 Камерний концерт.
Льондон (356,3). 15·00 Органи. 16·00 Пісні.
Штутгарт (360). 0·30 Італійські пісні.
Берн (403). 20·30 Вагнерівський концерт.
Берлін (418). 20·00 „Мадам Бутерфлай".
Стокгольм (436). 18·45 Ісляндська народня музика.
Рим (441). 21·00 Міжнародня симфонічна музика.
Прага (487). 19·05 Популярна музика.
Мілянo (501). 20·30 Симфонічний концерт.
Брюссель (509). 21·15 Композиції Равеля.
Відень (516,3). 20·05 Симфонічна орхестра.
Рига (525). 19·00 Оперетковa програма.
Мюнхен (533). 18·00 Камерний концерт.
Будапешт (550). 19·00 Циганська капеля. 22·30 Квартет.
Москва (825). 15·30 Російська музика.
Ковно (1935). 20·55 Концерт.
Харків (1304). 19·30 Концерт для села.
Париж (1725). 21·00 Концерт

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Вертеп Наших Днів" Галактіона Чіпки і Ле-ле. 115 28—?
Золочів, четвер, 29.VIII.

Наддніпрянський Хор Котка,
Снятин, пятниця, 30.VIII.
Коломия, субота, 31.VIII. 228 11—?

Український Театр під дирекцією П. Карабіневича. 93 24—?
Почали:
Пятниця 30.VIII. „Чесна Сузанна".
Субота, 31.VIII. „Осінні маневри".
Неділя, 1.IX. „Пташник з Тиролю".
Понеділок. 2.IX. „Барон Циганів".
Театр виїзджає в турне на Волинь, по закінченню котрого повертає на зимний сезон до Тернополя. В поворотній дорозі завитає до Львова з кількома новими штуками. За останній час театр заанґажував кілька поважних сил з театру Стадника і Української Кооперативи.

Вписи до мужеської доповняючої фахової школи Р. Ш. ім. Грінченка (для термінаторів) у Львові, вул. Городецька ч. 95., яка має повні права публичних шкіл, відбудуться в днях 28, 29, 30. і 31. серпня ц. р. від год. 5—7 по пол. Приймається до підготов. і 1-ої кляси учеників всіх фахів, до II. і III-ої кл. учеників слюсарського, столярського і шевського фаху. Правильна наука розпічнеться дня 4. вересня ц. р. о год. 5. по пол. 376 1—3

З нагоди вінчання Вп. п. Ірени Савойківної з п. Д-р Петром Гайдучком зібрала п. Ольга Савойкова на діточу Санаторію в Підбужі 70 зол. 10 сот. 380

З гімназії Р. Ш. в Дрогобичі. Вступні іспити до всіх клас (за виїмком VIII. кл.) дотеперішньої кляс. гімн. і до I (IV) кл. гуманістичного типу в днях 2. і 3. вересня в новому будинку. — **Управа.** 371 1—2

Дирекція дівочої гуман. гімназії в Станиславові з правом прилюдности подає до відома, що вписи і вступні іспити відбудуться дня 2. і 3. вересня. 372 1—1

Вписи до Музичного Інституту ім. М. Лисенка, філія в Станиславові відбудуться в днях 2, 3 і 4 вересня по пол. в домівці при вул. Ґолуховського ч. 20 I. пов. Інститут має кляси: гри на фортепяні, скрипці, чельо, дутих інструментах, — співу і теоретичних предметів. Наука відбувається після планів Львівського Інституту під проводом фахових і досвідних учителів. Діти держ. урядовців одержують зворот оплати і залізничі знижки. — **Дирекція.** 333 3-3

Вписи до 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) вже розпочалися і відбуваються що-дня від 9—12 год. рано і від 3—6 год. пополудні в канцелярії школи. Там також приймається зголошення дітей до захоронки на Стрийському передмісті. — **Старшина Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок.** 343 3—3

Фахові трилітні курси кравецтва та білизнярства веде жіноча промислова кооператива „Труд" у Львові, Ринок ч. 39. Зголошення на I рік від 1-го вересня. Початок науки 15-го вересня. Вимагається від кандидаток покінчення 14 р. життя і 5-ої кл. народньої школи. — **Управа.** 334 3-3

Вписи і вступні іспити на курс I., II., III. і IV. до учительської жіночої Семинарії С. С. Василіянок і VII-ми кл. шк. вселюдн. в Дрогобичі, відбудуться дня 2. і 3. вересня ц. р. При учительській Семинарії С. С. Василіянок — міститься дівочий інститут; зголошення приймається щоденно. — **М. Григорійчук,** управитель. 355 1—2

Вписи до Вищого Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові — дня 30, 31. серпня і 1, 2. вересня ц. р. від 3—6 год. по полудни. — **Наука правильна дня 3. вересня ц. р.** 361 2—3

Вписи до всенародної дівочої 7-клясової школи ім. Бориса Грінченка відбуваються щоденно від 29. серпня до 2. вересня між 10. і 12. год. в шк. домівці при пл. св. Юра ч. 5. — **Управа.** 360 2—2

Вписи до фахово-доповнюючої дівочої школи відбуваються щоденно від 29. серпня до 2. вересня між 10. і 12. год. в шк. домівці при пл. св. Юра ч. 5. — **Управа.** 360 б. 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ „Zenith", „Longines", також біжутерію власного виробу поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жоржа). — Доґідні умови. 190 25—?

СМАРИ — замовляйте тільки в українському Товаристві „УНА" в Дрогобичі. — Ціни фабричні. 272 2—3

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШ-ШПРУНҐА, вул. Личаківська ч. 34. Вписи на: 1) однорічний, торговельний курс для молодіжи, 2) півврічний торговельний курс для дорослих, 3) курси стеноґрафії, 4) курси писання на машинах — відбуваються щодня від 9—12-тої і від 3—6-тої. — Початок науки 2,9 ц. р. 351 3—5

ГІМНАЗИЙНИЙ абсольвент, рутинований інструктор, пошукує приватної лекції. Проситься подати умови. — І. Ступар, у п. Токарика, Городенка, вул. Фільваркова. 369 1—1

МІД ПЧІЛЬНИЙ, абсолютно правдивий, без найменших домішок **купую** в більших і менших кількостях. — Зголошення під „Мід" до Адміністрації „Діла". 374 1—1

ПРИЙМУ студентів на мешкання з цілим удержанням. — Стефанія Лотоцька, вул. Тереси ч. 2 Б. I. поверх. 377 1—1

АГЕНТИ. Нагода великих доходів для тих, що працюють в ділі: асекураційнім, льосовім і т. п. Зголоситься у власному інтересі в краківськім готелі у п. дир. Туніса в годинах 9—1 і 3—6. Приняття в неділю, понеділок і вівторок. Вишколюється тих, що зачинають. 379 1—3

СТАНЦІЮ добру для гімназистів у Львові, в здоровім місці і близько школи, вкаже о. Стефанович, вул. Чарнецького ч. 26. 373 1—2

ВДОВЕЦЬ, на державнім становиску, з 3 дітьми, оженеться найрадше з учителькою около літ 40. — Зголошення з фотографією слати до Адміністрації „Діла" під „Вдовець". 370 1—2

ПРИЙМУ панночки на станцію. — Львів, вул. св. Зофії ч. 20. I. пов. на право. 363 2—3

ПОШУКУЮ інтеліґентної, загідної здорової учительки для 8-літнього хлопчика, котра занялабся також зарядом домашнього хозяйства. Вимагається знання німецької або французької мови і початків гри на фортепяні. Літні ферії в горах. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла" для „адвоката". 356 2—3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 191 25—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст скірних, венеричних недуг і косметики
Д-Р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ
орд. від 3—6 попол., вул. Глибока 10. партер. — Кварцева лямпа. Діятермія.
269 6—?

Людоїди, дикуни і варвари не потребують знати:
„Правила доброго поведення"
(Bon ton)
Всім іншим, головно молоді, поручаємо цю книжку проф. Л. Бачинського. 120 ст. 60 обр. 4 зол. у всіх книгарнях.
378 1—2

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.